

Головна | Статті | Позитив | Різні | Як судді мобілізуються, щоб уникати покарання і організувати величезні суддівські виплати

Як судді мобілізуються, щоб уникати покарання й отримувати величезні суддівські виплати

Читати на руському

Як судді мобілізуються, щоб уникати покарання й отримувати величезні суддівські виплати

У червні 4 квітня під час чергового засідання суду обвинувачений у смертельній ДТП суддя Мокрицького районного суду Київської області Олександр Тандур звернувся за проханням звільнити його з-під варту, щоб він міг мобілізуватися.

На підтвердження своїх слів він надав листа від 163-го батальйону тероборони з Ніжини про готовність взяти його на посаду заступника командира роти з морально-психологічного забезпечення.

Тандуру заручоє невідоме ув'язнення, розгляд його справи був зупинений до демобілізації, яка ще невідомо коли буде, а за цей час, імовірно, слив би термін давності. Утім, суд залишив його в ЦЗО і продовжив розгляд по суті, зазначає видання NGL.media. Натомість виявилось, що лист від військових раттюво «виробничий міністер», а командира батальйону, який його підписав, усунули з посади.

Тандуру просто не подали його розголошення і увагу ЗМІ до його справи. Проте NGL.media виявили тисячі схожих випадків, коли обвинувачені у кримінальних злочинах добровільно мобілізуються, після чого судді зупиняють розгляд їхніх справ. Це стосується не лише винних у смертельних ДТП чи хабарництві, але й гвалтівників, неповнолітніх та помічників замовних вбивць.

Проведений виданням NGL.media аналіз судового реєстру за 2022-2024 роки показує, що розгляд близько 11 тис. справ був зупинений на невизначений час через мобілізацію обвинувачених. Офіційної статистики таких справ Державна судова адміністрація України не веде.

ЯК ЦЕ З'ЯСУВАЛИ

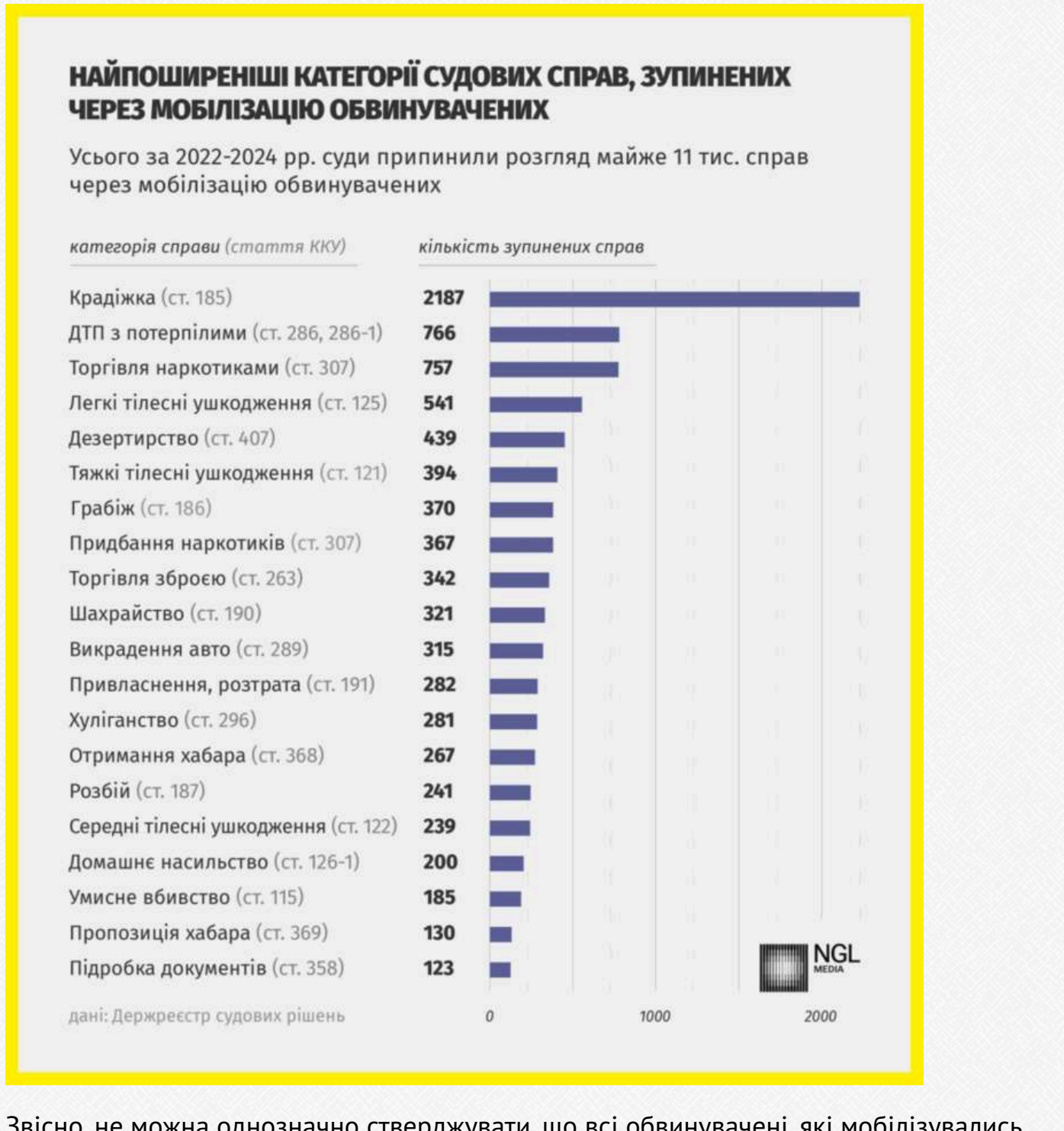
Оскільки Державна судова адміністрація не узагальнює дані про зупинені судові справи, нам довелося самим сформувати таку базу. Спільним для таких справ є лише підстава для зупинки розгляду — це ст. 335 КПК, яка має бути зазначена суддею при винесенні рішення. Використовуючи різні пошукові терміни, пов'язані з словами «військовий» та «мобілізація», у поєднанні зі згадкою ст. 335 КПК, за період з 1 січня 2022 року до 15 квітня 2024 року ми отримали понад 20 тисяч документів у судовому реєстрі, які загалом підпадали під наші критерії. Після повторного машинного аналізу залишилося 11513 рішень, 10775 з яких стосувалися зупинення розгляду справ через мобілізацію обвинуваченого і лише у 738 випадках суди відмовили у такому клопотанні або відновили розгляд. Окремо ми проаналізували 400 довільно обраних рішень з цього списку, щоб вивести цікаві кейси і можливі зміни рішень.

Можливість зупинки судового провадження через мобілізацію передбачена ст. 335 КПК, де вказано, що у випадку, якщо обвинувачений «був призваний для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, суд зупиняє судове провадження стосовно такого обвинуваченого [...] до звільнення з військової служби».

Аналіз зупинених справ показує, що переважно мова йде про крадіжки, наркотики, важкі ДТП. Багато зупинених справ стосуються корупційних злочинів — привласнення чи розтрата майна, хабарництво, зловживання службовим становищем тощо.

З цього маємо уявлення через мобілізацію справ (усього 10775 справ) журналісти NGL.media детально проаналізували 400 довільно обраних справ і виявили, що близько ста обвинувачених (25%) у цих справах вчинили інкриміновані їм злочини уже у статусі військових. І решти справ у 95% випадків суди припинили розгляд після мобілізації обвинувачених. І лише у 5% справ суд відмовився це зробити.

Важливо підкреслити, що рішення судів у таких випадках оскаржують не підлягають.

Звісно, не можна однозначно стверджувати, що всі обвинувачені, які мобілізувались, намагалися затримати судовий розгляд. У частині з них це могло бути цілком природне бажання. Проте, виявляючи деякі справи, виникають обгрунтовані підозри, що новонавернені військовослужбовці ухиляються таким чином від покарання.

Які на 100% впевнена, що є випадки зловживань. І не тільки в судових провадженнях, які ми моніторимо — конкретно з суддями... Були випадки, коли судді мобілізувалися, щоб уникати й інших процесів, наприклад розгляд дисциплінарної справи ВРП. Нещодавній приклад — суддя Колегаєва, яка мобілізувалась, щоб призначити розгляд скарги щодо її водіння напідпитку.

Наслідком розгляду такої скарги може бути звільнення, однак поки справа зупинена суддя перебуває у статусі військовий і отримуватиме суддівську винагороду. Тож, це проблема не тільки судового провадження, і є багато випадків, де таким зловживають, — каже юристка фундації DEJURE Марта Береза.

Голова всеукраїнського об'єднання «Автомайдан» Катерина Бутко раніше аналізувала місця служби обвинувачених суддів — це підрозділи, що охороняють державні об'єкти, навчальні вивози та ЦПК.

Журналісти NGL.media теж знайшли подібні випадки.

Служу охороні військомату

Наприклад, через службу командиром охорони військомату зупинили справу екс-депутата Жовтвеновської обласної ради Миколи Харкавого, який у 2017 році переконав директорку кам'янище-подільської школи-інтернату «Славутичка» дати хабаря у 50 тис. доларів. Проці, за його словами, мали піти не особисто йому, а голові та двом депутатам обласради.

Прокуратура кваліфікувала дії Харкавого як шахрайство та підбурювання до чужих крадіжок. Наприкінці січня 2022 року Вищий антикорупційний суд засудив його до 7 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Але сісти у в'язницю йому не довелося — у лютому його адвокати подали апеляцію, а ще за кілька днів почалася повномасштабна війна.

У травні 2022 року Микола Харкавий мобілізувався до ЗСУ і невдовзі колегія суддів зупинила розгляд провадження до його звільнення зі служби. Проте один суддя не погодився із рішенням своїх колег і подав окремі думки. На його розкриття, справу зупинити було неможливо. Суддя мобілізувався після того, як командиром охорони військомату і це не заважало йому трічі дистанційно брати участь у засіданнях з Кіровоградського райсуду Дніпра.

Більше того, цей суддя навіть наголосив, що таке буквально тлумачення ст. 335 КПК може породити небезпечний прецедент, коли підсудні спеціально мобілізуються для того, щоб ініціювати зупинку кримінальних проваджень та щоб спливали строки пригнітання до відповідальності.

NGL.media вдалося зв'язатися з Миколою Харкавим через месенджер. Він заперечив нас, що «захизав і захищав країну на різних бойових напрямках», але це саме — не уточнив. Уник він відповіді і на прямі питання, що заважало йому брати дистанційну участь у засіданнях принаймні у 2022-му і чи мобілізувався він свідомо заради уникнення в'язниці.

Мобілізуються у таких випадках не лише чоловіки. Наприклад, 48-річна Людмила Яценко, яка раніше працювала у суді і яку обвинувачували у склянні до хабаря, спочатку уникла судових засідань, мотивуючи це тим, що у березні 2022 року стала добровільцем тероборони Київської ОТГ на Київщині. Після того, як детективи НАБУ з'ясували, що блокування, на яких нібито чергує Яценко, давно розформовані, її адвокат подав у березні 2023 року заяву про зупинку розгляду справи через її мобілізацію.

Судачи з опублікованої інформації, Людмила Яценко мобілізувалася десь на Закарпатті, а потім стала солдатом обслуги гранатометного відділення. Прокурор заперечував проти зупинки справи, бо вважав, що вона просто ухиляється від суду, але справу зупинили ще рік тому і досі не відновили. NGL.media не вдалося отримати коментар Яценко.

Іноді суди відновлюють розгляд таких справ. Наприклад, один із судів Полтави зупинив справу після мобілізації такого собі Дмитра Дунюковського, який тільки збив людину і залишив місце ДТП. Але справу відновили після того, як він самовільно залишив військову частину — його сповістили в розшук, знайшли і тепер знову судять.

Можливо повинен

Нечисленність випадків (менше 5%), коли судді все ж відмовляються зупинити розгляд справи через мобілізацію обвинувачених, зумовлена тим, що більшість суддів не досліджують, де саме служив обвинувачений і чи має він можливість брати дистанційну участь у засіданнях. У частині проаналізованих NGL.media справ навіть не вказані дані мобілізації.

Судді трактують ст. 335 КПК як обов'язкову до виконання, без з'ясування про місце перебування мобілізованого обвинуваченого — в тилу чи у зоні бойових дій, тобто достатньо самого факту служби.

«Більшість суддів сприймає цю норму як імперативну. Там же не вказано, що «суд може зупинити», там написано «суд зупиняє». Але деякі судді пояснюють, що є строки, інші принципи кримінального процесу, яких треба дотримуватися, щоб не створити додаткових умов, за яких особу уникне відповідальності. І такі судді вказують все в розумності. Якщо немає достатніх доказів того, що обвинувачений не може з'явитися на судові засідання, в тому числі у режимі відеоконференції, тоді [справу] не зупиняють», — пояснює Марта Береза з DEJURE.

Рішення про відмову у мобілізації судового розгляду поодинокі, але вони такі є. Причому, ухвалюють такі рішення не лише Вищий антикорупційний суд, а й місцеві суди. Причому, суддя одного з київських судів вирішив, що зупинити провадження про обвинувачення у шахрайстві тепер вже молодшого сержанта Нацгвардії не потрібно, бо він залишається в Києві.

Але дуже екстремним прикладом є справа колишньої прокурорки з Дрогобича Руслани Куряткової, яка регулярно (понад двадцять разів) пропускала засідання. Вчергове вона не з'явилася до суду у січні 2023 року, бо нібито хворіє, а її адвокат заявив, що 16 січня її мають зробити операцію. Перед операцією, під час діючого «картинного», Куряткова стала на військовий облік не за місцем реєстрації, і вже 12 січня була призвана в ЗСУ.

Служити вона пішла на посаду «стрільця відділення охорони». Але суд відмовився зупинити справу, бо вважав, що вона використовує «посередній обов'язок — службу в Збройних Силах України з метою ухилення від кримінальної відповідальності».

Якщо у березні минулого року суд визнав Руслану Куряткову винною у шахрайстві, але апеляція скасувала вирок і справу розглядають заново. Тим часом Куряткова невідомо поділилася інформацією, в якій місцем праці вказала Стрийський РТЦК та СП.

Валтвіник неповнолітньої став заступником командира з морально-психологічного забезпечення

Майже половина з 400 детально проаналізованих NGL.media справ стосується кримінальних проваджень, розглянутих до 2019 року. Під час служби обвинувачених строки давності продовжують нараховуватися, а тому, імовірно, від кримінальної відповідальності можуть взагалі звільнитися через те, що строк давності слив.

ЩО ТАКЕ СТРОК ДАВНОСТІ І СКІЛЬКИ ВІН ТРИВАЄ?

Строки давності — це встановлений законом період часу, протягом якого може бути розпочата та здійснюється юридична (судова) процедура, зокрема, і кримінальне переслідування особи. Згідно зі ст. 49 КК, залежно від важкості злочину цей період становить від двох до п'ятнадцяти років. Детальніше почитати про строки давності можна, наприклад, тут.

«Закінчення строків давності не є автоматично підставою для закриття провадження. Суд обов'язаний з'ясувати та врахувати статус обвинуваченого. Наприклад, обвинувачений може відмовитися від закриття, якщо він передбачає, що його очікує виправдувальний вирок», — вважає Марта Береза.

Більшість серед проаналізованих NGL.media справ — це нетяжкі злочини, зокрема, найбільше обвинувачених за крадіжку, де строки давності невеликі. Проте є і такі випадки, коли суд зупиняє провадження за обвинуваченням у тяжких злочинах.

Наприклад, в Жовтвеновому районному суді Миколаївської області відбулася справа Владислава Раковенка. Його обвинувачували у нанесенні тяжких тілесних ушкоджень, що призвели до смерті потерпілого, це сталося більше чотирьох років тому. У червні 2022 року Раковен став стрільцем-санітаром відділення супроводження військових вантажів ввозу охорони і суд зупинив розгляд його справи.

У тієї же області суд зупинив справу щодо Тимофія Великого, якого обвинувачували у посягненні у вбивстві на замовлення, що сталося майже 10 років тому. Раніше він перебував в слідстві і більше року перебував у розшуку. У липні 2022 року він спочатку пішов служити до «Добровольчого формування Вознесенської міської територіальної громади», але суд відмовив у зупиненні справи, бо ДФТТ не входить до структури ЗСУ. Проте вже у наступному році суд зупинив справу, оскільки Великий мобілізувався до ЗСУ.

Ще від початку 2019 року у Броварському міськрайонному суді Київської області слушалася справа про звалтування неповнолітньої. Імена і підсудного, і потерпілої закриті — імовірно, через високу чутливість цієї інформації.

За версією слідства, обвинувачений разом з групою спільників завдав фізичне насильство до неповнолітньої. Суд вказав, що це сталося в травні 2020 р. Під час служби обвинувачених строки давності продовжують нараховуватися, і на момент розгляду його мобілізацію. Особливе почуття сорому військовій частині, що служить підозрюваний не будь-ким, а... заступником командира військової частини з морально-психологічного забезпечення.

Неостаточні рішення

Навіть, якщо судді відмовляються зупинити розгляд справи, такі рішення не завжди є остаточно. Зазвичай, приймаючи, які змінюють суд змінити своє рішення, є переведення у зону бойових дій або ж довідка від командувача про неможливість участі обвинуваченого у судових засіданнях навіть за допомогою відеозв'язку.

До прикладу, Вищий антикорупційний суд спочатку відмовив, але потім зупинив справу щодо колишнього директора ПАТ «Об'єднана гірничо-хімічна компанія» Руслана Журила. Мова йде про завдання компанії збитків на майже 300 млн грн ще у 2015-2016 рр. Спочатку Руслан Журило проходив службу у ДФПТ «03 Петрівщина», де займав посаду заступника командира та брав участь у судових засіданнях онлайн.

Проте у березні 2023 року Журило був зарахований у посаду сержанта з матеріального забезпечення Бригади спеціального призначення Імени Івана Богуня. Його адвокатка клопотала в суді про звільнення справи і надала довідку від командира частини, що обвинувачений не може прийти у Київ і не може брати участь у засіданнях онлайн. Проте суд відмовив у зупиненні справи. Мовляв, якщо навіть міг включитися онлайн, то чому тепер не може, адже багато судів у східних областях обладнані відеоконференцв'язком.

Пізніше суд змінив рішення та зупинив провадження стосовно Журила, бо особовий склад частини (у тому числі й обвинувачений) активно брав участь у бойових діях, і не можна було спрогнозувати об'єктивність підрозділу.

NGL.media не вдалося зв'язатися з Русланом Журилом, проте зможим поговорити з його адвокаткою, яка заявила, що мотилив службі її клієнта згодним чином не відмовився його кримінальної справи.

Серед вісничих NGL.media справ трапляються і дуже підозрілі випадки, коли особливих змін у історії служби не відбувалося, але суди чомось змінює своє рішення. Наприклад, така історія трапилася у Дрогобицькому міськрайонному суді на Львівщині.

Один із обвинувачених у умисних легких тілесних ушкодженнях, завданнях дружини, гор К мобілізувався в службу в якій охорони і кожного дня ввечері повертався додому. Тому суддя відмовився зупинити справу, але потім відмовився, хоча місце служби не змінилось. У квітні цього року розгляд справи відновили, бо обвинуваченого звільнили зі служби. Як пояснила прокурор Оксана Дубль, обвинувачений не визнає своєї вини і буде добиватися виправдувального вироку. Він хотів зупинити справу, щоб краще підготуватися до свого захисту. У суді NGL.media заявили, що судді по телефону не розмовляють і можуть відповісти лише на письмовий запит.

«Це послаблює нас більше, ніж додає ресурси»

На думку голови всеукраїнського об'єднання «Автомайдан» Катерини Бутко, більшість мобілізації обвинувачених у корупції — це не що інше, ніж спосіб виграти час і уникнути відповідальності:

«Звісно, не зовсім правильно забороняти людям, які хочуть захистити країну зі зброєю в руках, бути в ЦТО. Проте, як і в окремих військовачених в корупційних злочинах переважно використовують це право як спосіб уникнути відповідальності й не більше, — каже Бутко. — Наприклад, і це безкоштовно, обвинувачені в обвинувачених в корупційних злочинах, які хочуть мобілізуватися, часто зменшують, якщо в них зникли можливості мобілізуватися саме на тілово посади. Проте варто розглянути можливість заборони мобілізації для обвинувачених у тяжких корупційних злочинах».

«Це вбиває в суспільстві віру у справедливості і деморалізує все суспільство. Тобто це послаблює нас більше, ніж додає ресурси. Деморалізувати суспільство, і так розхитане війною — це нема нічого гіршого», — вважає львівський доброволець Юрій Вовкогон, командованій військ важкого поранення.

За словами Вовкогона, серед військовослужбовців нема особливих передерожь щодо засудження чи обвинувачення у злочинах. У 2014-2015 роках йому упродовж козацтва пів-о пів-літ як з різних засудженням, так і зі слідчими та прокурорами. На фронті все залежить від конкретної людини і того, як вона себе зарекомендує. Але, на його думку, до мобілізації обвинувачених у злочинах, варто підходити з розумом і ділити їх на різні категорії.

«Так, звинувачені у згвалтуванні і у вбивстві, особливо жорстокіх вбивствах — не можна залучати до ЗСУ, бо є велика ймовірність, що вони повторять свої злочини, і тоді це буде катастрофа. Це дуже негативно відобразиться і на репутації ЗСУ, і на психологічному стані в самому підрозділі, — вважає Вовкогон. — І, звичайно, що необхідно людей, запідозрених в особливих великих корупційних злочинах, щоб вони були ув'язнені — бо це знак для суспільства. Це маркер того, що відбувається в державі».

Звільнити корупціонерів

У квітні Верховна Рада ухвалила в першому читанні законопроект №11079-1 про мобілізацію засуджених, у якому передбачено, що мобілізувати не зможеють лише ті категорії засуджених — наприклад, за злочини проти основ національної безпеки, умисне вбивство двох або більше людей, згвалтування тощо. Всі інші можуть бути мобілізовані.

На думку заступниці виконавчого директора Центру протидії корупції Олени Шербан, цей законопроект дозволить звільнити і засуджених корупціонерів. «Під начебто «посиленню мобілізації» законопроект дозволить фактично легалізувати ухилення від визначеного судом покарання у вигляді позбавлення волі, а надалі — завдяки корупційним схемам — і ухиленню від військової служби взагалі» — наголошує ЦПК.

Теги: Шербан Олена | Дубль Оксана | Журило Руслан | Куряткова Руслана | Дунюковський Дмитро | Карнацька Ніколай | Іванко Руслана | Ротко Максим | Сидоренко Микола | Сидоренко Микола | Мельничук | Яценко Людмила | Ухилення від правосуддя | Вина щодо правосуддя | ДПТ | ЦСО | Мобілізація | Підбоба документи | Скарги | Служба

Микола Сидоренко
РЕДАКТОР РОЗДІЛУ «НОВИНИ СВІТУ»

13 травня 2024 р., 13:20 | Переглядів: 2661 | Коментарів: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі: немає
comments powered by Disqus

Головна	Новини	Конфлікти	Позиція	Ділка	Поділ	Війна
Про нас	Рейдерство	Політика	Позиція	Ділка	Поділ <td>Війна</td>	Війна
Статті	Корупція	Корупціонери	Коментарі	Політика	Відео	Блоги
Архів	Економіка	Корупція	Різне	Економіка		
Зачитати	Зачитати	Кримінал				
Контакти						

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал | Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності актуального гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

